

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmena • Ombudsperson Institution

Prishtinë, më 14 korrik 2016

RAPORT ME REKOMANDIME

A.nr: 6/2016

dhe

A.nr: 120/2016

kundër

Kompanisë Kosovare për Distribim dhe Furnizim me Energji Elektrike (KEDS)

- Për:** Z. Aleksander Lumezi
Kryeprokuror i Shtetit
- Z. George Karagutoff
Drejtor i Përgjithshëm, KEDS
- Z. Blerand Stavileci
Ministër i Zhvillimit Ekonomik
- Z. Enver Halimi
Zyra e Rregullatorit për Energji
- Kopje:** Z. Habit Hajredini
Zyra për Qeverisje të Mirë, pranë zyrës së Kryeministrit
- Znj. Lirije Kajtazi, kryetare
Komisioni për të Drejtat Njeriut, Barazi Gjinore, Persona të Pagjetur dhe
Peticione
- Lënda:** Kontrolllet e paautorizuara të KEDS-it në pronat private dhe hapësirat e
banimit të konsumatorëve
- Baza ligjore:** Kushtetuta e Republikës së Kosovës, neni 135, paragrafi 3
Ligji për Avokatin e Popullit, neni 16, paragrafi 5 dhe neni 18, paragrafi 1.2 të
Ligjit për Avokatin e Popullit Nr. 05/L-019.

Qëllimi i raportit

1. Qëllim i këtij raporti është njoftimi i Prokurorisë së Shtetit për pretendimet lidhur me kontrollet e paautorizuara në pronat private dhe hapësirat e konsumatorëve nga ana e KEDS-it, si dhe tërheqja e vëmendjes së KEDS-it, Ministrisë së Zhvillimit Ekonomik dhe Zyrës së Rregullatorit për Energji lidhur me shkeljet e mundshme të të drejtave të njeriut.

Kompetenca e Avokatit të Popullit

2. Neni 16, paragrafi 5 i Ligjit për Avokatin e Popullit përcakton se: “[N]ëse Avokati i Popullit gjatë kryerjes së hetimeve vëren se ka elemente të veprës penale e informon organin kompetent për fillimin e hetimeve.”
3. Bazuar në nenin 18, paragrafi 1.2 të Ligjit për Avokatin e Popullit Nr. 05/L-019, Avokati i Popullit ka përgjegjësi “[t]ë tërheqë vëmendjen për rastet kur autoritetet i shkelin të drejtat e njeriut dhe të bëjë rekomandime që t’u jepet fund rasteve të tilla dhe kur është e domosdoshme të shprehë mendimin e vet mbi qëndrimet dhe reagimet e autoriteteve përkatëse në lidhje me rastet e tilla.”

Heqja dorë nga përgjegjësia

4. Asgjë nga përmbajtja e këtij raporti nuk duhet nënkuptuar si heqje dorë të Avokatit të Popullit nga e drejta e tij për të hetuar ankesat e individëve që pohojnë shkeljet e të drejtave të njeriut apo keqpërdorimet e pushtetit rreth çështjeve lidhur me ligjin dhe praktikën e lartpërmendur ose të shqyrtojë dekretet e ngjashme ligjore për pajtueshmërinë e tyre me standardet e njohura ndërkombëtare. Avokati i Popullit i rezervon të gjitha të drejtat për të ushtruar juridiksionin e tij lidhur me këto ose çështje tjera të ngjashme.

Përshkrimi i rastit

5. Ky raport është bazuar në ankesa të ndara të parashtruara nga z. [REDAKTUAR] nga Prishtina dhe nga [REDAKTUAR] nga Prishtina kundër KEDS-it lidhur me kontrollet e paautorizuara në pronat private dhe hapësirat e banimit të konsumatorëve.

Rasti i z. [REDAKTUAR]

6. Avokati i Popullit, në bazë të nenit 16.1, të Ligjit për Avokatin e Popullit, nr. 05/L-019, më 29 janar 2016, ka pranuar ankesë nga z. [REDAKTUAR] kundër KEDS-it lidhur me një fushatë që KEDS-i kishte ndërmarrë në Lagjen e Universitetit në Prishtinë, për të kontrolluar pajisjet elektrike brenda hapësirave të banimit. [REDAKTUAR] ka pohuar se nuk ka lejuar zyrtarët e KEDS-it për të hyrë në hapësirat e banimit duke konsideruar që kjo paraqet shkelje të së drejtës së tij në privatësi. Ankuesi ka pohuar se zyrtarët e KEDS-it kanë insistuar për të marrë informata lidhur me pajisjet elektrike që [REDAKTUAR] kishte brenda hapësirave të banimit. [REDAKTUAR] pohon se ai nuk i kishte lejuar zyrtarët për të hyrë brenda në hapësirat e banimit mirëpo gojarisht i kishte njoftuar ata lidhur me pajisjet elektrike shtëpiake të cilat ndodhen në banesën e tij.

Rasti i [REDACTED]

7. Avokati i Popullit, në bazë të nenit 16.1, të Ligjit për Avokatin e Popullit, nr. 05/L-019, më 29 shkurt 2016 ka pranuar ankesë nga [REDACTED] lidhur me tentimet e zyrtarëve të KEDS-it për të hyrë në shtëpinë e ankuesit, por që nuk kishin arritur pasi që djali i tij 13 vjeçar, i cili në atë kohë ndodhej në shtëpi kishte rezistuar dhe nuk kishte lejuar futjen në shtëpi të zyrtarëve të KEDS-it. Ankuesi më tutje pohon se megjithatë, zyrtarët e KEDS-it kishin hartuar një procesverbal me numër nr. 1537690 i datës 4 shkurt 2016, i lëshuar në emër të bashkëshortes së ankuesit [REDACTED] por që sipas ankuesit të dhënat e paraqitura në procesverbal nuk janë të sakta.

Rasti i konsumatorit me shifër 13107

8. Avokati i Popullit po ashtu ka pranuar ankesë nga një qytetar nga Mitrovica i cili dëshiron që informatat personale të mos publikohen në këtë raport.¹ Ankuesi ka pohuar se zyrtarët e KEDS-it më 15 korrik 2015 e kishin kryer një kontroll të njehsorit elektrik si dhe të pajisjeve elektrike brenda shtëpisë së tij pa dhënë ndonjë sqarim konkret lidhur me qëllimin e kontrollit. Ankuesi pohon se bashkëshortja e tij kishte lejuar që zyrtarët e KEDS-it të kryejnë kontrollin e pajisjeve duke mos ditur se kjo paraqet një kontroll ta paautorizuar. Ankuesi si provë ka sjellë procesverbalin me numër nr.0662698 i datës 15 korrik 2015. Ankuesi ka pohuar se si motiv për paraqitjen e ankesës ka shërbyer reagimi publik i Avokatit të Popullit lidhur me kontrollet e paautorizuara të KEDS-it.²

Veprimet e Avokatit të Popullit dhe bashkëpunimi me autoritete përkatëse

9. Më 29 janar 2016, Avokatit i Popullit ka kërkuar nga KEDS-i vendosjen e masës së përkohshme me të cilën rekomandohej pezullimi i aktiviteteve të KEDS-it në kontrollimin e banesave, për shkak se kontrolli i paautorizuar i banesës mund të shkaktojë shkelje të së drejtës në privatësi.
10. Më 3 shkurt 2016, Avokati i Popullit ka pranuar përgjigje nga Z. George Karagutoff, drejtor i përgjithshëm i KEDS-it, në të cilën përshkruhet baza ligjore mbi të cilën operon KEDS-i dhe me të cilën nuk trajtohet fare kërkesa e Avokatit të Popullit për masë të përkohshme.
11. Më 10 shkurt 2016, Avokati i Popullit i është drejtuar z. Karagutoff duke i rikujtuar atij se Kërkesa e për Masë të Përkohshme do të duhej të trajtohej.
12. Më 24 shkurt 2016, z. Karagutoff është përgjigjur, në mes tjerash, se Avokati i Popullit me kërkesën e tij për masë të përkohshme i ka tejkuluar kompetencat e tij ligjore pasi që ai ka të drejtë të kërkoj vetëm pezullimin e ekzekutimit të vendimeve administrative prandaj ka kërkuar që Avokati i Popullit të rishqyrtoj kërkesën për vendosjen e masës së përkohshme.

¹ Ankuesi ka kërkuar nga IAP që të emri i tij të mos publikohet në Raport me Rekomandime. Avokati i Popullit udhëhiqet, në mes tjerash, nga parimet e konfidencialitetit (shih nenin 3, paragrafi 1 i Ligjit për Avokatin e Popullit), prandaj ka respektuar kërkesën e palës për të mos publikuar emrin dhe mbiemrin në këtë raport.

² <http://koha.net/?id=27&l=95985>

13. Z. Karagutoff në të dy përgjigjet e tij, në asnjë rast nuk ka pranuar dhe në njëfarë mënyre e ka anashkaluar faktin se KEDS-i kryen kontrolle brenda hapësirave të banimit por të gjithë çështjen e ka fokusuar të kontrolli i orëve matëse dhe pajisjeve që janë pronë e KEDS-it dhe se kërkesa për pezullim të kontrollimit do t'i shkaktonte dëme të jashtëzakonshme KEDS-it.
14. Në tërë korrespondencën në mes Avokatit të Popullit dhe drejtorit të përgjithshëm të KEDS-it janë kopjuar Ministri i Zhvillimit Ekonomik dhe Kryesuesi i Bordit të Zyrës së Rregullatorit për Energji, mirëpo Avokati i Popullit nuk ka pranuar asnjë reagim nga këto dy institucione shtetërore.
15. Avokati i Popullit që në kontaktet e para me zyrtarët e ndryshëm të KEDS-it ka vërejtur një hezitim shqetësues nga zyrtarët e KEDS-it për të dhënë çfarëdo informate lidhur me veprimet e KEDS-it, madje është vërejtur edhe hezitim për të dhënë detaje rreth emrit, mbiemrit dhe kontaktit të drejtorit të përgjithshëm të KEDS-it, të cilat nuk gjenden as në web faqen zyrtare të KEDS-it. Detajet rreth emrit dhe kontaktit të drejtorit të përgjithshëm janë mësuar nga burimet e IAP-it, jashtë KEDS-it, pasi që sigurimi i kësaj informate brenda KEDS-it ishte i pamundur.
16. Përveç procesverbaleve të paraqitura në IAP nga vet palët, të cilat dëshmojnë se KEDS-i kryen kontrolle të pajisjeve elektrike brenda hapësirave të banimit, IAP nëpërmes zyrave në terren ka mësuar se KEDS-i është duke vazhduar kontrollin e pajisjeve elektrike shtëpiake brenda hapësirave të banimit. Informatat të cilat IAP i ka marrë nga terreni janë se KEDS-i kohë pas kohe ndërmerre fushata të tilla (informatë nga rajoni i Gjakovës) dhe se për dy zyrtarë të KEDS-it në rajonin e Gjilanit më 29 janar 2016 Prokuroria Themelore në Gjilan kishte ngritur aktakuzë për shkak të kontrollit të kundërligjshëm të shtëpisë.
17. Sa i përket procesverbaleve të cilat palët i kanë sjellë në IAP, Avokati i Popullit nuk paragjykon vërtetësinë e përmbajtjes së tyre por konsideron se lëshimi i procesverbaleve me të dhëna lidhur me pajisjet elektrike brenda hapësirave të banimit mund të paraqet një indikacion lidhur me kryerjen apo tentimin për të kryer kontrolle brenda hapësirave të banimit.

Analiza e dispozitave ligjore të cilave u referohet KEDS-i

18. Avokati i Popullit ka analizuar dispozitat e ligjeve, rregullave dhe procedurave të cilave u referohet KEDS-i, në korrespondencën me Avokatin e Popullit.
19. Ligji Nr. 03/L-201 për Energjinë Elektrike përcakton se pajisjet matëse për matjen e energjisë elektrike janë pronë e Operatorit të Transmisionit ose Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes. Pajisja matëse paraqet pikën e lidhjes së konsumatorit në rrjetin elektrik dhe respektivisht përdoret për matjen e energjisë elektrike të shpenzuar. Sipas nenit 31 të Ligjit për Energjinë Elektrike pajisja matëse duhet të vendoset në kufirin e pronësisë apo afër tij.
20. Avokati i Popullit vëren se kjo dispozitë e Ligjit për Energjinë Elektrike nuk përcakton kontrollin e hapësirave të banimit, madje ligji në mënyrë të qartë e

specifikon se pajisja matëse duhet të vendoset në kufirin e pronësisë apo afër tij. Avokati Popullit konsideron se kjo dispozitë ligjore është përcaktuar në mënyrë që të evitohet keqpërdorimi i energjisë elektrike por edhe nevoja për të hyrë në pronat e konsumatorëve.

21. Ligji Nr.03/L-184 për Energjinë, neni 28, paragrafi 1 përcakton se: *“Personat fizikë dhe juridikë do të lejojnë zyrtarët që ushtrojnë inspektime në përputhshmëri me këtë ligj, mund të hyjnë dhe të kalojnë në pronën e çfarëdo individi për ushtrimin e aktiviteteve të tyre në lidhje me inspektimin dhe mirëmbajtjen e stabilimenteve energjetike, instalimeve apo sistemeve.”*
22. Avokati i Popullit vëren se paragrafi 1 i nenit 28 i Ligjit për Energjinë nuk i jap kompetenca zyrtarëve që ushtrojnë inspektime dhe që në mënyrë arbitrare të hyjnë në pronat e konsumatorëve. Neni 28 në përgjithësi flet për pronën e konsumatorëve ku janë vendosur stabilimentet energjetike, instalimet apo sistemet e operatorit dhe nuk bëhet fjalë për hapësirat e banimit dhe pajisjet elektrike brenda këtyre hapësirave.
23. Avokati i Popullit konsideron se KEDS-i i referohet nenit 28 në mënyrë të fragmentuar, përkatësisht i referohet vetëm paragrafit 1 të nenit 28, ndërsa paragrafi 2 dhe 3 të nenit 28 i bëjnë të qarta situatat se kur dhe ku përfaqësuesit e autorizuar të ndërmarrjeve për energji mund t'i qasen pronës së konsumatorit. Për hir të korrektësisë Avokati i Popullit i citon paragrafët 2 dhe 3 të nenit 28 të Ligjit për Energji:

2. Personat fizikë dhe juridikë do t'u lejojnë përfaqësuesve të autorizuar të ndërmarrjeve për energji qasje në pronën e tyre në të cilën gjenden stabilimentet, aparaturat, rrjetat, ose sistemet energjetike në të cilat qasja e tillë është e nevojshme, me qëllim të mirëmbajtjes apo kontrollimit të tyre, prerjes së pemëve ose vegjetacionit tjetër që mund të pengoj veprimin e stabilimenteve, aparaturës, rrjetave ose sistemit.

3. Personat fizikë dhe juridikë duhet t'iu lejojnë qasje përfaqësuesve të autorizuar të ndërmarrjeve për energji, për inspektimin e pajisjeve për matje që gjenden në pronën e tyre, në të cilën qasja e tillë është e nevojshme, dhe nuk mund të ndalojnë përfaqësuesit e ndërmarrjeve për energji të bëjnë shkyçjen e pajisjeve për matje ose aparaturave të tjera në lidhje me sistemin e energjisë.

24. Rregullat për Kushtet e Përgjithshme mbi Furnizimin me Energji, të aprovuara nga Zyra e Rregullatorit për Energji në gusht të vitit 2011, neni 20, përcakton se: *“Konsumatori është i obliguar t'iu lejojë qasje në pronën e tij përfaqësuesve të Operatorit të Sistemit/Furnizuesit, për qëllim të leximit, testimit, inspektimit, instalimit, mirëmbajtjes, riparimit të matësve, kyçjeve dhe pajisjeve përkatëse ashtu si paraqitet në nenet 27, 28 dhe 29 të Ligjit për Energji.”*
25. Avokati i Popullit vëren se nenet 27, 28 dhe 29 flasin për mirëmbajtjen dhe inspektimin e stabilimenteve që janë pronë e ndërmarrjes për energji dhe që mund të gjenden në pronën e konsumatorit, dhe se nuk bëhet fjalë për pajisjet elektrike që ndodhen në hapësirat e banimit të konsumatorëve që janë pronë e konsumatorëve.
26. Procedura për Identifikimin dhe Parandalimin e Shfrytëzimit të Paautorizuar të Energjisë Elektrike, e aprovuar nga Korporata Energjetike e Kosovës (KEK), më 21

korrik 2009³, neni 5, të cilit i referohet Drejtori i Përgjithshëm i KEDS-it, paragrafi 1, pika a), përcakton se zyrtarët e autorizuar kanë të drejtë të hyjnë në objekte të banimit në prani dhe me pëlqim të konsumatorit, ndërsa paragrafi 2 i neni 5 përcakton se: në rast se konsumatori refuzon të lejojë qasjen në pronën e tij... atëherë mund të kërkohet asistencë nga organet e sigurisë për të kryer veprimin e planifikuar konform neni 22.3 të Rregullës mbi Shkyçjen dhe Rikycjen e Konsumatorëve në Sektorin e Energjisë.

27. Avokati i Popullit vëren se Neni 22 i Rregullës mbi Shkyçjen dhe Rikycjen e Konsumatorëve në Sektorin e Energjisë në përgjithësi përcakton rregullat e ekzekutimit të shkyçjes dhe po ashtu vëren se është neni 22.4 ai i cili udhëzon që në rast se konsumatori refuzon të lejojë qasje në pronën e tij me qëllim të shkyçjes apo rikycjes të kërkohet asistencë nga organet e sigurisë. Avokati i Popullit thekson se çështja kryesore e komunikimit me drejtorin e përgjithshëm të KEDS-it nuk e ka pasur objekt shqyrtimi shkyçjen apo rikycjen e konsumatorëve por kontrollet eventuale të KEDS-it brenda hapësirave të banimit të konsumatorëve.

Konstatimet e Avokatit të Popullit

28. Ankuesit në një rën anë kanë pretenduar se i është shkelur e drejta e tyre e privatësisë dhe kanë paraqitur procesverbalet të cilat mund të jenë indikacion se KEDS-i ka kryer kontrolle brenda hapësirave të banimit të ankuesve. Në anën tjetër KEDS-i nuk ka pohuar nëse ka kryer kontrolle brenda hapësirave të banimit. Avokati i Popullit, duke u bazuar në deklaratat dhe pretendimet e palëve, në këtë rast ankuesve në një rën anë dhe në anën tjetër KEDS-it si palë përgjegjëse, nuk mund të nxjerrë ndonjë konkludim konkret. Është kompetencë e prokurorive përkatëse për të kryer hetime lidhur me faktin nëse KEDS-i ka kryer dhe mënyrën se si janë kryer kontrollet nëpër pronat e konsumatorëve.
29. Në këtë situatë Avokati i Popullit rikujton se kontrollet në objektet private për dyshime të veprave penale mund të bëhen vetëm me urdhër gjyqësor nga ana e policisë, dhe atë duke respektuar Dispozitat e Kodit të Procedurës Penale Nr. 04/L-123, përkatësisht në pajtim me nenin 105 dhe 108 të Kodit.
30. Avokati i Popullit po ashtu rikujton se kontrollet e kundërligjshme janë të sanksionuara me nenin 201, paragrafi 1 i Kodit Penal të Republikës së Kosovës, Nr.04/L-082, i cili përcakton se:
- “Personi zyrtar i cili me keqpërdorim të pozitës apo autorizimeve të tij bën kontrollim të kundërligjshëm të banesës, objekteve apo personit, dënohet me burgim prej tre (3) muaj deri në (3) tre vjet.”*
31. Avokati i Popullit tërheqë vëmendjen e KEDS-it, Ministrisë së Zhvillimit Ekonomik, Zyrës së Rregullatorit për Energji se kontrollet eventuale të paautorizuara paraqesin shkelje të së drejtës së privatësisë të garantuar me nenin 36, paragrafi 1 dhe paragrafi 2, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës:
1. Çdokush gëzon të drejtën që t'i respektohet jeta private dhe familjare, pacenueshmëria e banesës....

³ Në një komunikim që IAP ka pasur më ZRRE-në është mësuar se Procedura për Identifikimin dhe Parandalimin e Shfrytëzimit të Paautorizuar të Energjisë Elektrike, e aprovuar nga Korporata Energjetike e Kosovës (KEK), më 21 korrik 2009, aktualisht vlen për KEDS-in sipas licencës të cilën KEDS-i e ka marrë pas privatizimit të rrjetit të distribucionit të KEK-ut.

2. Kontrollat e cilësdo banesë ose cilitdo objekti privat, që mendohet se janë të domosdoshme për hetimin e krimit, mund të bëhet vetëm deri në shkallën e domosdoshme dhe vetëm pas miratimit nga ana e gjykatës, pas shpjegimit të arsyeve pse një kontroll i tillë është i domosdoshëm. Shmangia nga kjo rregull lejohet, nëse është e domosdoshme për arrestim të ligjshëm, për mbledhjen e provave që ka rrezik të humbasin ose për mënjanimin e rrezikut të drejtpërdrejtë dhe serioz për njerëzit dhe për pasuri, në mënyrë të përcaktuar me ligj. Gjykata duhet që të miratoj veprimet në mënyre retroaktive.
32. Sikur Kushtetuta e Republikës së Kosovës ashtu edhe Konventa Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ), e cila sipas nenit 22 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës është instrument ndërkombëtar drejtpërdrejtë i zbatueshëm në Republikën e Kosovës dhe se ka prioritet, në rast konflikti, ndaj dispozitave e ligjeve dhe akteve tjera të institucioneve publike, garanton të drejtën në respektimin e jetës private dhe familjare. Neni 8 i KEDNJ-së përcakton se:
1. Çdokush ka të drejtën e respektimit të jetës së tij private dhe familjare, banesës dhe korrespondencës së tij.
 2. Autoriteti publik nuk mund të ndërhyjë në ushtrimin e kësaj të drejte, përveçse në shkallën e parashikuar nga ligji dhe kur është e nevojshme në një shoqëri demokratike, në interes të sigurisë publike, për mbrojtjen e rendit publik, shëndetit ose moralit ose për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të tjerëve.

Praktika Gjyqësore e Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës

33. Avokati i Popullit vëren se Gjykata Supreme ka miratuar mendimin juridik GJA-SU-A.nr.176/2014, i datës 23 prill 2014, lidhur me kontrollimin dhe kalibrimin e njësorit elektrik, kur dyshohet se është abuzuar me energjinë elektrike. Qëndrimi i Gjykatës Supreme për kontrollimin e njësorit elektrik, marrjen e tij, dërgimin në kontrollim dhe kalibrim, nuk është i nevojshëm urdhri i gjykatës. Gjykata Supreme ka miratuar mendimin juridik me kërkesë të vet KEDS-it për shkak se disa gjykata kontrollimin e njësorit nga kompetentët e KEDS-it, po e shpallin si provë e pa pranueshme. Me këtë rast Gjykata Supreme, duke u bazuar në Kodin e Procedurës Penale të Republikës së Kosovës, përkatësisht nenin 257, paragrafi 2, konsideron si provë të pa pranueshme, në mes tjerash, kontrollin e personit, shtëpisë ose lokaleve tjera i zbatuar në kundërshtim me dispozitat e procedurës penale (pa urdhër të gjyqtarit të procedurës paraprake, zbatimi i kontrollit në kundërshtim me urdhrin e zbatuar etj.).
34. Avokati i Popullit njëjtë sikur Gjykata Supreme konsideron se KEDS-i ka të drejtë të kontrollojë njësorët elektrik, që janë pronë e KEDS-it dhe që sipas ligjit duhet të vendosen “në kufirin e pronësisë apo afër tij”.

Kontrolli i banesave sipas praktikës së Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut

35. Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) e ka bërë të qartë se për shtetet që janë palë të KEDNJ-së mund të konsiderohet si domosdoshme nevoja për të vendosur masa sikur që është kontrolli i hapësirave të banimit dhe konfiskimit në mënyrë që të sigurohen prova fizike lidhur me vepra të ndryshme penale. Përderisa masa të tilla normalisht do të mund të ndërhyjnë në të drejtat e personit, të përcaktuara me nenin 8, paragrafin 1 të KEDNJ-së, justifikimi për marrjen e masave

të tilla duhet të jetë përkatës dhe i mjaftueshëm dhe jo të jetë disproporcional me arritjen e qëllimit. Për më shumë, GJEDNJ-ja kërkon arsyetim se legjislacioni përkatës dhe praktika i ofron individëve mbrojtje efektive dhe adekuate kundër keqpërdorimeve. Praktika e GJEDNJ-së përqendrohet në kërkesën së kontrolli duhet të jetë i ligjshëm dhe në pajtim me procedurën adekuate për mbrojtje nga arbitrariteti dhe keqpërdorimet. Pa marrë parasysh hapësirën e vlerësimit që ju lejohet shteteve, GJEDNJ-ja është veçanërisht vigjilente kur autoritetet autorizohen me ligj për të kryer kontrole pa autorizim gjyqësor (rasti *Camenzind v. Switzerland*, aktgjykimi i datës 16 dhjetor 1997). Sipas GJEDNJ, nëse individët duhet të mbrohen nga ndërhyrja arbitrare e autoriteteve në të drejtat e garantuara me nenin 8, atëherë edhe me kornizën ligjore të brendshme duhet të vendosen kufizime strikte lidhur me këtë. GJEDNJ do të marrë parasysh rrethanat e veçanta për secilin rast në mënyrë që të përcaktojë nëse në rastin konkret, ndërhyrja në fjalë ka qenë proporcionale për të arritur qëllimin.⁴

36. Duke mos paragjykuar nëse KEDS-i ka kryer apo jo kontrole të paautorizuara, dhe duke pasur parasysh se ligjet e Republikës së Kosovës, duke përfshirë këtu edhe ligjet dhe aktet nënligjore të cilave KEDS-i u bënë referencë, e rregullojnë çështjen e kontroleve nëpër prona private, Avokati i Popullit tërheq vëmendjen se çfarëdo interpretim i këtyre dispozitave në favor të kontroleve të paautorizuara të hapësirave të banimit, në rastin konkret interpretimi të cilin KEDS-i e ka paraqitur, mund të bie ndesh me Kushtetutën e Republikës së Kosovës, Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, e cila në rast konflikti ka përparësi ndaj dispozitave e ligjeve dhe akteve tjera të institucioneve publike, si dhe do të jetë në kundërshtim me praktikën e GJEDNJ-së, në bazë të të cilës do të interpretohen të drejtat dhe liritë e garantuara me Kushtetutën e Republikës së Kosovës, sipas nenit 53 të saj.
37. Në fund Avokati i Popullit tërheqë vëmendjen e Ministrisë së Zhvillimit Ekonomik dhe Zyrës së Rregullatorit për Energji në nenin 3, paragrafin 2 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës se:

“Ushtrimi i autoritetit publik në Republikën e Kosovës bazohet në parimet e barazisë para ligjit të të gjithë individëve dhe në respektim të plotë të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, të pranuar ndërkombëtarisht, si dhe në mbrojtjen e të drejtave dhe pjesëmarrjen e të gjitha komuniteteve dhe pjesëtarëve të tyre”

Në bazë të kësaj që u tha më lart, si dhe duke u nisur nga parimi i zbatimit të ligjshmërisë dhe me qëllim të përmirësimit dhe rritjes së efikasitetit të autoriteteve, Avokati i Popullit, në pajtim me nenin 135 paragrafi 3, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, nenit 16, paragrafi 5 dhe nenit 18, paragrafi 1.2 të Ligjit për Avokatin e Popullit Nr. 05/L-019.:

Rekomandon që:

- 1. Zyra e Kryeprokurorit të Kosovës të kërkojë nga prokuroritë kompetente themelore fillimin e hetimeve ndaj zyrtareve përgjegjës të Kompanisë Kosovare për Distribim dhe Furnizim me Energji Elektrike lidhur me kontrole të***

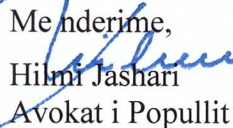
⁴ The Right to Respect for Private and Family Life, *A guide to the implementation of Article 8 of the European Convention on Human Rights*, Ursula Kilkelly, Human rights handbooks, No. 1

paautorizuara nëpër hapësirat e banimit dhe të pajisjeve elektrike që janë pronë e konsumatorëve.

2. *Kompania Kosovare për Distribuim dhe Furnizim me Energji Elektrike:*
 - a. *të ndërpresë hyrjet e paautorizuara në banesa ose cilitdo objekti privat, për kontrollimin eventual të pajisjeve elektrike, pronë private e konsumatorëve.*
 - b. *të avancojë rrjetin e shpërndarjes dhe të instalimeve në atë mënyrë që të jetë në gjendje të kontrollojë humbjet e energjisë elektrike duke i evituar në tërësi kontrollet në pronat e konsumatorëve në veçanti kontrollet brenda hapësirave të banimit të konsumatorëve; dhe*
 - c. *në rastet kur ka dyshime për keqpërdorim apo humbje të energjisë elektrike të kërkojë nga organet kompetente fillimin e hetimeve.*
3. *Ministria e Zhvillimit Ekonomik dhe Zyra e Rregullatorit për Energji të mbrojnë të drejtat e qytetarëve të Republikës së Kosovës, ashtu sikur që është përcaktuar me Kushtetutë, në raport me Kompaninë Kosovare për Distribuim dhe Furnizim me Energji Elektrike, e cila si kompani private ushtron një autorizim publik në Republikën e Kosovës.*

Në pajtim me nenin 132, paragrafi 3, të Kushtetutës së Republikës së Kosovës dhe nenin 28 të Ligjit për Avokatin e Popullit nr. 05/L-019, Ju lutemi të na informoni për veprimet që do të ndërmerrni si përgjigje ndaj rekomandimeve të lartpërmendura.

Duke Ju falënderuar për bashkëpunimin, Ju lutem që përgjigjen tuaj, lidhur me këtë çështje, ta dërgoni brenda një afati të arsyeshëm kohor, por jo më vonë se deri më **15 gusht 2016**.

Më nderime,

Hilmi Jashari
Avokat i Popullit